

ŠCC, Splošna in strokovna gimnazija Lava

ZDRAVSTVENE POSLEDICE TETOVIRANJA, PREBADANJA IN POSLIKAVE TELESA

AVTORICI: Sara Vrečko, Tanja Knafelj
MENTORICA: Helena Nardin, prof.

Celje, marec 2005

KAZALO VSEBINE

1. ZAHVALA.....	3
2. POVZETEK.....	4
3. UVOD.....	5
4. TEORETIČNI DEL NALOGE.....	6
4.1 TETOVIRANJE:.....	6
a) ZGODOVINA TETOVIRANJA.....	6
b) TEHNIKA TETOVIRANJA.....	6
c) KOŽA.....	7
č) BOLEZNI.....	8
d) NEGA.....	8
4.2 PREBADANJE.....	9
a) ZGODOVINA PREBADANJA TELESA.....	9
b) TEHNIKA PREBADANJA.....	10
c) BOLEZNI.....	10
č) KAJ SE DOGAJA V NAŠEM TELESU, KO PRIDE DO INFEKCIJE.....	11
e) PSIHOLOŠKE IN SOCIOLOŠKE PRESPEKTIVE.....	15
4.3 POSLIKAVA TELESA.....	15
a) ZGODOVINA.....	15
b) BOLEZNI.....	16
5. EKSPERIMENTALNI DEL.....	16
5.1 OPIS METOD DELA.....	16
5.2 ANALIZA ANKETE.....	17
5.3 PRIMERJAVA NAŠIH REZULTATOV Z REZULTATI DRUGIH RAZISKOVALCEV.....	28
5.4 INTERVJU Z ZDRAVNICO.....	29
6. RAZPRAVA IN ZAKLJUČEK.....	30
7. SEZNAM UPORABLJENE LITERATURE.....	31
8. PRILOGE.....	32

KAZALO SLIK IN GRAFOV

Slika 1: pištola za tetoviranje	7
Slika 2: zgradba kože	8
Slika 3: primer piercinga	10
Slika 4: naravna celica ubija virusno	13
Slika 5: piercing v ušesu	14
Slika 6: vnetje na jeziku	14
Slika 7: Aborigin	16
Graf 1: Ali imaš/si imel/a piercing?	18
Graf 2: Kje ga imaš / si imel/a?	19
Graf 3: Iz kakšnega materiala imaš / si imel/a piercing?	19
Graf 4: Ali si imel/a kdaj kakšne zdravstvene probleme?	20
Graf 5: Kdo ti je piercing naredil?	20
Graf 6: Kako skrbiš za nego piercinga in predela telesa kjer ga imaš?	21
Graf 7: Zakaj si se odločil/a za piercing?	21
Graf 8: Ali si seznanjen/a s tveganji in boleznimi, ki se lahko pojavijo kot posledica piercinga?	22
Graf 9: Se ti zdi piercing privlačen?	22
Graf 10: Ali si tetoviran/a?	23
Graf 11: Ali si imel/a kakšne zdravstvene probleme zaradi tetovaže?	23
Graf 12: Kdo ti je tetovažo naredil?	24
Graf 13: Kako skrbiš (oz. neguješ) /si skrbel/a za predel kože, kjer imaš tetovažo po tetoviranju?	24
Graf 14: Kakšni so bili občutki ob tetoviranju?	25
Graf 15: Zakaj si se odločil/a za tetovažo?	25
Graf 16: Bi se kdaj odločil za odstranitev tetovaže z laserjem, če ti kasneje ne bi ustrezala več?	26
Graf 17: Ali meniš, da je lahko tetoviranje škodljivo?	26
Graf 18: Se ti zdi tetoviranje privlačno?	27
Graf 19: Se ti zdi poslikava telesa privlačna?	27
Graf 20: Bi se zanjo odločil/a ob kakšni posebni priložnosti (npr. maturantski ples, izlet...)?	28
Graf 21: Ali bi se pred posegom pozanimal/a o tem kakšne barve 28 uporabljajo za poslikavo ter jih pred nanosom testiral/a?	29
Graf 22: Dijaki prvih letnikov, ki imajo oz. nimajo piercinga	29
Graf 23: Dijaki četrth letnikov, ki imajo oz. nimajo piercinga	29
Graf 24: Dijaki prvih letnikov, ki imajo tetovažo	29
Graf 25: Dijaki četrth letnikov, ki imajo tetovažo	29

1. ZAHVALA

Najlepše se zahvaljujema:

- gospe Heleni Nardin, prof., naši mentorici
- gospe Kseniji Goste, dr. med., ki je odgovorila na naša vprašanja in nam priskrbela dodatno literaturo
- dijakom, ki so reševali ankete

2. POVZETEK

V raziskovalni nalogi so predstavljeni izsledki raziskave o razširjenosti tetoviranja, piercinga in poslikave telesa med dijaki Šolskega centra Celje. Poudarek je na zdravstvenih težavah in zapletih, ki so posledica teh posegov v telo.

Odločitev za raziskavo temelji na dejstvu, da se popularnost telesnih okraskov med mladimi širi, ozaveščenost o negativnih posledicah teh posegov pa v javnosti ni velika. Za pridobitev podatkov je bila izvedena anketa med 219 dijaki Šolskega centra Celje in opravljen intervju z zdravnico.

Rezultati ankete so pokazali, da je najbolj razširjen piercing (72% deklet, 19,7% fantov), sledi tetoviranje (3% anketiranih), poslikava telesa pa je zaželeno le ob posebnih priložnostih (50% deklet, 27% fantov). Najpogostejši zaplet pri piercingu je vnetje (40,4 % deklet, 7% fantov) in alergične reakcije (1,9% deklet). Negativne posledice tetovaže so se pojavile samo v obliki vnetja pri 33% deklet.

Glavne ugotovitve raziskave so, da se dekleta pogosteje odločajo za piercing, tetoviranje in poslikavo telesa, bolj skrbijo za nego prebdenih oz. tetoviranih delov telesa, vendar se kljub temu pri njih pojavlja več zdravstvenih težav. Poklicna usmeritev in starost sta dejavnika, ki ne vplivata na odločitev za tetoviranje, piercing in poslikavo telesa.

Dejavniki tveganja ob in po tovrstnih posegih v telo so med dijaki ŠCC slabo poznani.

3. UVOD

Ker se je v današnjem času prebadanje, tetoviranje in poslikava telesa močno razširilo po celem svetu in se tovrstne dejavnosti prepuščajo vse bolj širokemu spektru domišljije, se tudi seznam bolezni in okužb vsak dan veča.

Namen najine raziskovalne naloge je bil, ugotoviti kako je tetoviranje in prebadanje ter poslikava telesa razširjena med dijaki Šolskega centra Celje, predvsem pa so naju zanimale vse nevšečnosti, težave in bolezni, ki so povezane s temi posegi v telo.

Zgoraj omenjeni posegi so najbolj aktualni med mladimi, zato sva raziskovanje usmerile med dijake in dijakinje Šolskega centra Celje, in sicer programa gimnazija ter tehniška elektro in kemijska šola.

Že prve težave ob nabiranju virov so nama pokazale, da na tem področju ni veliko opravljenih raziskav in referenc. Raziskave ki sva jih zasledili, so bile opravljene predvsem na temo t.i. krašenja telesa, vendar skoraj nikjer ni bilo opaziti večjega poudarka na boleznih in okužbah. Iz tega lahko sklepamo, da ljudje niso dovolj osveščeni, s čimer je tveganje še toliko večje. Z izsledki raziskovalne naloge bi želeli prispevati k večji osveščenosti in zavedanju javnosti, o tem, da imajo raznorazni posegi v telo lahko tudi škodljive posledice za zdravje. Iz tega razloga tudi upava, da bodo odločitve posameznikov mogoče bolj premišljene, hkrati pa želiva ljudi vzpodbuditi k ustrezni negi že prebodenih, tetoviranih ali poslikanih delov telesa.

Temelje raziskovanja bo predstavljal pogled v preteklost, pri čemer bova poskušali potegniti vzporednice s sedanostjo, jedro pa bo predstavljal človek in njegovo zdravje: Torej najpogostejše bolezni, katera mesta so najbolj občutljiva in vsi ostali zapleti, ki zadevajo prebadanje, tetoviranje in poslikavo telesa.

Glavni metodi bosta intervju in anketa. Intervju sva opravili s Ksenijo Goste, dr. med. in tako pridobili strokoven pogled na zadevo. Anketni vprašalnik, so rešili dijaki naše šole.

Rezultate bomo vzele kot reprezentativne, torej jih bomo posplošile na celotno populacijo mladine.

Projekt, ki sva si ga zadali nama je v veselje, saj venomer odkrivava nove, zanimive stvari, naloge sva se lotili z veliko radovednostjo, saj to področje na takšen ali drugačen način zadeva prav vsakega izmed nas.

Na podlagi pregledane literature sva postavili naslednje hipoteze:

- H1: predvidevava, da je javnost slabo seznanjena s tveganji, boleznimi in okužbami, ki so posledica prebadanja, tetoviranja in poslikave telesa.
- H2: pričakujem, da se dekleta pogosteje odločajo za prebadanje, tetoviranje in poslikavo telesa, ker jim je zunanji videz bolj pomemben kot fantom
- H3: predvidevava, da se bolezni pri dekletih redkeje pojavljajo, zaradi večje skrbi za nego prebodenega, tetoviranega ali poslikanega dela telesa
- H4: predvidevava, da je od vseh oblik krašenja telesa najbolj razširjeno prebadanje, ker je poceni, se ga najhitreje naredi, ni nujno trajen in je manj boleč kot tetoviranje
- H5: predvidevava, da izbira šole in starost dijakov ne vplivata na odločitev za prebadanje, tetoviranje in poslikavo telesa

Opomba: V nadaljevanju raziskovalne naloge bomo namesto prebadanje telesa uporabile besedo piercing, saj v SSKJ ni ustrezne slovenske sopomenke.

4. TEORETIČNI DEL NALOGE

4.1 TETOVIRANJE:

a) ZGODOVINA TETOVIRANJA

Tetoviranje je vbadanje barve pod kožo, tako da ostane pod površjem za vse življenje. Zgodovina tetoviranja sega daleč v preteklost. Antropologi zatrjujejo, da so našli tetovaže na koži trupla izpred 5200 let. Bolj priznane so tetovaže najdene pri starih Egipčanih in nubijskih mumijah, pisci pa jih omenjajo tudi pri Grkih, Germanih, Galih in Bretoncih. Z uveljavitvijo rimskokatoliškega nauka je bilo tetoviranje v Evropi prepovedano, med tem ko se je na Srednjem vzhodu in Aziji bogato razvijalo. Beseda tatu izhaja iz samoanske besede tat(a)u, ki pomeni risati, označiti. Beseda je prvič omenjena v dnevniku raziskovalca Jamesa Cooka. Raziskovalci so na kosteh skeletov iz časa stare kamene dobe našli sledove železovega in manganovega oksida. Obe spojini se pogosto uporabljata še danes. Obstajajo dokazi, da sega tetoviranje v čas 8000 let pr.n.št. Najstarejše tetovirano telo so odkrili leta 1991. Gre za možakarja iz bronaste dobe, ki je umrl pred 5200 leti med nevihto v gorah na meji med današnjo Avstrijo in Italijo. Kakor pri predpismenih družbah je tudi politeistični vzhodno mediteranski svet gledal na tetoviranje kot na učinkovito sredstvo povezave vidnega in nevidnega. Najstarejše znano tetoviranje, ki predstavlja konkreten motiv, je podoba Besa, pohotnega boga orgij in zabav. Stari Grki so tetoviranje poznali, vendar so ga redko uporabljali. Dokaz za to je grška mitologija. Paris se je dal tetovirati v Herkulovem templju, da bi tako potrdil vdanost bogovom. Za inkovsko tetoviranje so bili značilni poudarjeni abstraktni simboli, ki bi jih lahko primerjali z sodobnimi vzorci za tetoviranje, ki jih imenujemo tribalni ali plemenski. Kljub verskim prepovedim se je tetoviranje tako pri kristjanih kot muslimanih uveljavilo kot dokaz, da so opravili romanja v svete kraje. To je dobro dokumentirano iz časov križarskih vojn. Glede na število in različna področja najdb tetoviranih mumij je jasno, da je tetoviranje bilo široko razmahnjeno v antiki in pred njo ter da je bilo tesno povezano z umetniškim prizadevanjem in duhovnostjo človeka. V današnjem svetu ni kontinenta kjer tetoviranja ne bi poznali kot nekaj lastnega.[1]

b) TEHNIKA TETOVIRANJA

Uporablja se posebna naprava v obliki nekakšne majhne pištrole oz. pisala. Električna poganja droben in preprost motor v njej, ki z veliko hitrostjo pod določenim kotom zabada eno ali več vzporednih igel le za kakšen milimeter globoko v kožo. Tatuist namaka igle v črnilo za tetoviranje (črnilo zaradi kapilarnega učinka vsrka nastavek z iglo v votli kovinski cevki) in ga nato enakomerno vnaša pod kožo. Igle so polne, čvrste in le za enkratno uporabo. Igle in vse premične kovinske dele tatuist sterilizira, celotno področje in opremo, pa nepredušno izolira in zaščiti s posebno folijo. Predel, kjer bo delal tetovažo obrije in razkuži z alkoholom. Obrisi tetovaže z acetatnega papirja odtisne na kožo. Z iglo se loti najprej obrobni delov, nato senčenja. Na koncu vso površino zaščiti z medicinsko sterilno folijo ali posebno gazo,

izolira področje od ostalega dela telesa. Tatu se navadno v nekaj dneh olupi, ker poškodovana povrhnjica odstopi, prekrije ga tanka, nežna nova povrhnjica, takrat je proces celjenja zaključen. Črnilo gre navadno v usnjico kože (dermis).

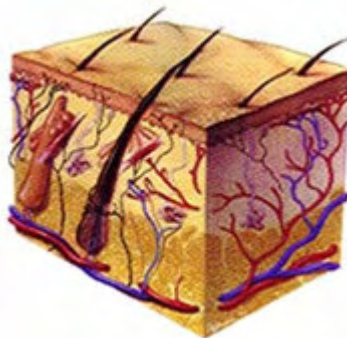
Slika 1: pištola za tetoviranje

c) KOŽA

Zgradba kože

Koža ima tri različne plasti: vrhjo plast imenujemo povrhnjica, pod njo je usnjica, med usnjico in mišicami pa je podkožje. Povrhnjica je v vrhnjem delu iz mrtvih, poroženelih celic, ki stalno odpadajo kot drobne luske, pod njimi pa so žive celice, ki se neprestano delijo, nato roženijo in odmirajo ter nadomeščajo odpadle celice. Koža se torej stalno obnavlja in je na površini vedno mlada. Poroženela plast povrhnjice je tisti del kože, ki pravzaprav telo dobro varuje navzven. V živih celicah povrhnjice so tudi zrnca barvila, pigmenta, ki daje koži barvo. Ultravijolični žarki povzročijo, da se pigmentna zrnca pomnožijo, in postane koža temnejša. Temna barva varuje telo pred škodljivimi učinki sončnih žarkov. Usnjica je debelejša plast kože. V njej se na gosto prepletajo trdna in prožna vlakna, zato je koža hkrati trdna in prožna. Iz te plasti živalske kože stojijo usnje. V usnjici je veliko krvnih žil, ki dajejo koži nekoliko rožnato barvo, zlasti tam, kjer je povrhnjica tanka (na licih). V njej se razpletajo živci, zato je koža občutljiva za razne zunanje vplive. Žleze znojnice in lojnice, ki so v usnjici, pa so izločevalne naprave. Znojnice so cevaste. V spodnjem delu je cevka zvita v klobčič. Iz klobčiča vodi navzgor cevka, ki vijugasto prodira skozi povrhnjico. Na površini kože se odpira z majhno odprtino (poro). Klobčič obdaja mreža krvnih kapilar. Iz njih vstopa v znojnico voda in v njej raztopljene različne razkrojnine. Med usnjico in mišicami je podkožje. Z njim je koža rahlo pripeta na mišice. V celicah tega tkiva se ponekod v telesu nabirajo kapljice maščobe. Maščoba je zaloga hrane v telesu. Kadar stradamo ali pa ob boleznih, se ta zaloga porablja. Zato ta plast ni stalno enako debela. Ker maščoba slabo prevaja toploto, varuje podkožje telo pred tem, da v mrazu ne izgubi preveč toplote.[2]

Slika 2: zgradba kože

č) BOLEZNI

Najbolj pogosta je bojazen, da pride pri tetoviranju do okužbe s hepatitisom, če pripomočki niso avtoklavno sterilizirani. Obstaja tudi možnost alergijske reakcije. V povprečju se pri eni od 100.000 oseb pojavi alergična reakcija na barvilo, navadno gre za rdečo tetovirano barvo. Včasih se reakcija pojavi dolgo po tistem, ko je oseba že bila tetovirana, celo več let pozneje. Koža ponavadi srbi in se na njej pojavlja rdečica. Navadno gre za alergično reakcijo na živosrebrove spojine, ki sestavljajo rdečo barvo (danes se pogosteje uporabljajo naftolske). Redkeje gre za alergijo na vazelinsko mazilo s katerim tatuisti zaradi lažjega vbadanja igel namažejo kožo. Težave nastopijo pri tistih tatuistih, ki v revijah najdejo naslove in z nekaj sto tisoč dolarji naročijo opremo in sami neprofesionalno skušajo opraviti tetoviranje. Še bolj kočljiv je medicinski vidik pri totalitarnih institucijah kot sta vojskah in zapor. Prepovedi in ilegala, ki dosežejo, da se igle uporabljajo za več kot enega človeka, tako še bolj širijo hepatitis in virus HIV. Tetoviranje ni priporočljivo pri osebah s sladkorno boleznijo. Gre za to, da se rane počasneje celijo in hitreje pride do vnetja. Zdravniki priporočajo nivo hemoglobina A1c pod 8%, preden se oseba s sladkorno boleznijo odloči za tatu. Med tetoviranjem se navadno zaradi bolečine tudi poveča nivo glukoze. [1]

Kot zanimivost naj omeniva, da so znanstveniki odkrili "pametno tetovažo", ki naj bi lastniku sporočila, da je nivo glukoze nevarno nizek in opozorila na spremembo sladkorja. Tatu sestavljajo kristali polietilenglikola, za katerega je značilno ledišče že pri sobni temperaturi. Ta mikroskopska PEG zrna so obdana z molekulami fluorescentne snovi. Glukoza premika te molekule, zato je fluorescentna svetloba višja ko je nivo glukoze nizek. Pri tej tetovaži se pod kožo vbrizgajo molekule polimerne snovi, ki so večje od kapljic črnila, zato ne preдреjo celičnih sten, ampak ostanejo v tekočini, ki obdaja celice. Nivo glukoze v medceličnici pa ustreza siceršnjemu nivoju v krvi osebe. [2]

d) NEGA

Tatu se celi od enega do dveh tednov, odvisno od kože, področja, velikosti tatuja. V tem času je koža na dotik občutljiva, vendar ne boli, navadno ne srbi in ni tudi drugih stranskih učinkov. Približno kakšen teden dni po opravljeni tetovaži ni priporočljivo plavanje in kopanje v bazenu, zlasti kloriranem. Med tem časom se je potrebno izogibati vročim prostorom, neposrednemu soncu, prahu, umazaniji, udarcem in dotikanju. [4] Tatu si je priporočljivo umivati z mlačno vodo in nevtralnimi milom, koža na tem predelu se ne sme povsem izsušiti, zato jo mažemo z vlažilnimi kremami in podobnimi mazili (Bepanthen), po drugi strani pa tudi preveč vlage škoduje, zato mora biti oseba previdna pri kopanju v kadi.

Na soncu tatu zaščitimo s kremo z visokim faktorjem.[3] Če se pojavi kakršna koli druga reakcija, npr. pretirana pordelost, izcedek, ki bi trajal več dni, če mesto boli ali zelo srbi, pa mora oseba takoj k zdravniku.

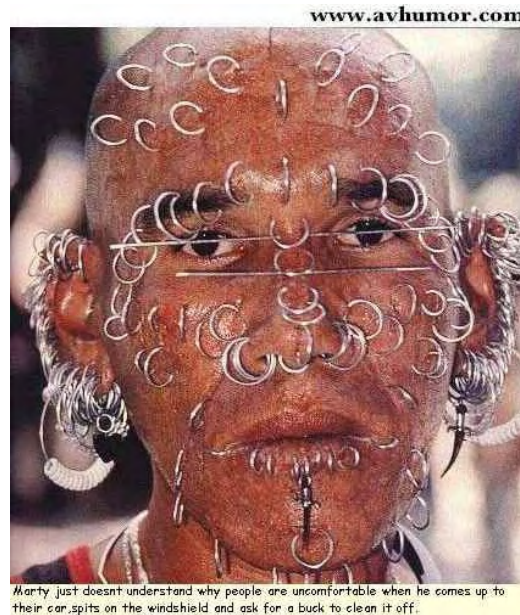
4.2 PREBADANJE

a) ZGODOVINA PREBADANJA TELESA

Piercing je definiran kot prediranje nakita skozi odprtine, narejene na telesu, kot so obrvi, ušesa, ustnica, jezik, nos, bradavice, popek, genitalije.

Skozi zgodovino človeštva so si ljudje krasili telesa s prebadanjem na veliko različnih načinov. Razlogi za to so tako različni kot kulture iz katerih izhajajo. Pri plemenskih združbah gre za neke vrste obred. Prisotnost bolečine ob izvajanju piercinga simbolno predstavlja prehod iz adolescence v odraslo osebo. Pri nekaterih plemenih v Borneu je bilo zasledeno prebadanje moških genitalij s posebnimi vrstami kostmi, kar je nakazovalo na spolno zrelost in seksualno moč. Pripadniki nekih primarnih tradicionalnih Azijskih religij, kot so šamani, animisti in semianimisti so izvajali piercing skozi lica in jezik, kot zunanji znak njihovega statusa v družbi. Podobno je bilo zasledeno pri Sufizmu, posebni obliki islama in v hinduizmu. Pri starih Majih, katerih višji (kraljevski) sloj si je prebadal jezik in genitalije kot del religioznih običajev je to bil znak pripadnosti posameznemu božanstvu. Podoben koncept je bil prisoten pri Severno ameriški indijancih, le da je tam šlo za prebadanje prsi.

V viktorijanski dobi lahko najdemo omembe prebadanja ženskih bradavic in moških genitalij, čeprav trdnih dokazov za zgodovino prebadanja primanjkuje. Kljub temu pa je bilo raziskano, da so bila prebadanja jezika, bradavic, ustnic pogosto izvajana skupaj s tetoviranjem v Nemčiji kmalu po drugi svetovni vojni. Prebadanje in tetoviranje je nato postal pogost pojav pri pankerjih, ko je samopoškodovanje, kazalo na njihovo stigmatizacijo v družbi. Ustvarili so subkulturo, katere naloga je bila šokiranje, provokativnost in zavračanje vsakdanjih standardov. Ob istem času pa se je prebadanje telesa začelo pogosto pojavljati pri homoseksualcih in sadomazohističnih subkulturah v ZDA in Veliki Britaniji. Modni oblikovalci so sprejeli piercing kot navdih, kar se je odražalo na novih modnih trendih in smernicah, kaj kmalu je postal prepoznavni znak idolov, blagovnih znamk, stila glasbe in filmov. V zadnjih dvajsetih letih je prebadanje telesa postalo množičen pojav v zahodnih družbah.

Slika 3:primer piercinga

b) TEHNIKA PREBADANJA

Pri prebadanju telesa je potrebno paziti kdo in kako vstavlja telesni okrask. Zdravniki priporočajo, da tega ne počnemo sami doma, saj lahko privede do resnih poškodb in okužb. Piercing poteka tako, da se s posebnimi kleščami prime koža in na obeh straneh se s svinčnikom označi, kje bo luknjica, ki jo nato naredijo z iglo. Najpomembnejše je, da je prvi uhan, ki si ga oseba vstavi, narejen iz titana, saj ta vsebuje izredno malo niklja, zaradi katerega mnogokrat pride do gnojenja. Po postopku se luknja celi osem do deset tednov, med tem časom uhana ni priporočljivo jemati iz luknjice. Najbolj primerno je, da je uhanček iz inertne kovine, npr. zlata, srebra ali platine, saj se druge kovine lahko počasi topijo v telesu in povzročajo obarvanost kože v okolici mesta, kjer je piercing, to pa lahko privede do zastrupitve. Na različnih mestih telesa, je tveganje za bolezni in okužbe različno. Najbolj tvegano je na predelih jezika, genitalij in sečnice, ker je tukaj veliko število bakterij, ki še dodatno pripomorejo k okužbam. Pri prebadanju obrvi se lahko poškoduje živec, kar privede do trajnih posledic.

c) BOLEZNI

Če uhan ni razkužen lahko pride do okužb z nevarnimi boleznimi, tetanusom celo s hepatitisom B,C, D ali G. Uhan mora biti predhodno steriliziran.

Število zapletov in bolezni, ki so posledica prebadanja telesa, je odvisno od materiala iz katerega je uhan, higijene, izkušenj osebe, ki uhan vstavlja in od nege.

V 10-30% primerov pride do lokalne infekcije ali krvavenja. Infekcija je zdaleč najpogostejši bolezenski pojav. Prvi simptomi infekcije so: rdečina, zatekanje, bolečine in gnojenje.

TETANUS

Tetanus povzroča enterotoksin tetanospasmin, ki ga tvori bacil *Clostridium tetani*. Bacil je prisoten v zemlji, v človeških in živalskih iztrebkih (konji, krave, psi, mačke, podgane,

piščanci). Nevrotoksin deluje na hrbtenjačo, možgane, motorične ploščice in na živčevje. Bolezen poteka s tetaničnimi krči skeletnih mišic, lahko pa tudi s krči glasilk in grla. Krč žvekalnih mišic je večinoma prvi znak bolezni. Tetanus se pojavlja v treh oblikah: lokalni, kefalni in generalizirani.

Za lokalni tetanus je značilna nepopustljiva, boleča togost mišic, ki so v neposredni bližini poškodbe ali okužene rane. Bolezenski znaki lahko trajajo nekaj tednov ali mesecev in izzvenijo brez posledic.

Posebna oblika lokalnega tetanusa je kefalni tetanus. Pojavi se ob poškodbah na sprednjem delu glave, očesu, obrazu, ušesu in kroničnem vnetju srednjega ušesa. Pogosto se pojavijo ohromitve možganskih živcev, predvsem obraznega. Lahko so prizadeti tudi drugi možganski živci.

Generalizirani tetanus je najbolj pogosta oblika bolezni. Pri nekaterih bolnikih so edini znaki bolezni razdražljivost, nemir, otrplost tilnika, težave pri požiranju in togost trebušnih mišic ali mišic prsnega koša. Prizadete so lahko še druge mišice. Pojavijo se tonični krči mišic čeljusti, zatilja, hrbtnih mišic in mišic trebušne stene. Pri hujših primerih se pojavijo sunkoviti tonični krči, ki trajajo nekaj sekund in zajamejo tudi dihalne mišice, glasilke in mišice sapnika.

HEPATITIS

Hepatitis je ena od oblik virusne okužbe jeter - zlatenice. Povzroča jo mikroorganizem, virus, za katerega je značilno, da živi in se ramnožuje v celici. Z zdravili ga lahko uničimo samo v določenih primerih. Če ima bolnik značilen potek bolezni, se okužbo takrat dokaže s preiskavo krvi. Virus hepatitisa se nahaja v krvi, slini, spermi, vaginalnem izločku, urinu in mleku doječe matere. Najpogostejši način prenosa je spolni stik. Danes je prenos s krvjo in krvnimi derivati, ki je bil včasih pogost, redek. Vso kri, ki jo zberejo ob krvodajalskih akcijah, testirajo na prisotnost virusa. Med i.v. uživalci drog se hepatitis širi z okuženimi oziroma neočiščenimi iglami, ki jih intravenski uživalci nedovoljenih drog souporabljajo. Na enak način se okužba prenaša pri tetoviranju oziroma uporabi okuženih predmetov za prebadanje kože. Možen je tudi prenos okužbe z matere na otroka v času nosečnosti preko posteljice.[3]

Č)KAJ SE DOGAJA V NAŠEM TELESU, KO PRIDE DO INFEKCIJE

Prvi se na mestu vdora patogene bakterije pojavijo nevtrofilci, ki so najbolj številne in naj bolj pomembne celice naravne odpornosti. Nevtrofilci so kratkožive celice, ki praviloma po tem, ko sovraga pojedjo ter nadenj spustijo svoje kemično orožje v obliki vodikovega peroksida (H_2O_2), superoksidnega aniona (O_2^-) in dušikovega oksida (NO), tudi poginejo. Dedne okvare, pri katerih je moteno njihovo normalno delovanje, vodijo v vsesplošne bakterijske okužbe, ki se ob neustreznem zdravljenju pogosto končajo s smrtnim izidom. Nevtrofilci so skupaj z odmrliimi ostanki bakterij tudi glavna sestavina gnoja.

Takoj za nevtrofilci pridejo na mesto vdora tujkov makrofagi. Ker tako eni kot drugi "požirajo" bakterije, jih s skupnim imenom imenujemo fagociti. Pod pojmom fagocitoza oziroma celično požiranje razumemo vnos trdnih delcev, npr. bakterij, v celice. Fagocitirajo lahko nevtrofilci, makrofagi in dendritične celice. Vneseni material se v celici zlije z encimi, shranjenimi v posebnih merhurčkih (lizosomih), v fagolizosom, kjer nato potekata uničenje in razgradnja patogena. Poleg fagocitoze poznamo tudi pinocitozo ali celično pitje, kjer gre za vnos tekočine in v njej raztopljenih snovi v celico. Med omenjenimi celicami lahko "pijejo" le

dendritične.

V nasprotju z nevtrofilci so makrofagi dolgožive celice, ki lahko vedno znova in znova proizvajajo zgoraj omenjena kemična orožja, poleg tega pa opravljajo še dve zelo pomembni nalogi. Ko pojedjo svoj prvi plen, se makrofagi (neaktivirane makrofage pravilno imenujemo monociti) aktivirajo in začnejo izločati posebne signalne snovi, ki izzovejo vnetje in sporočajo ostalim celicam imunskega sistema, da se v določenem delu telesa bije krvava bitka in da potrebujejo okrepitve.

Vnetni procesi poskrbijo, da na mesto okužbe pride zadostno število obrambnih molekul in celic, fizično onemogočajo širjenje infekcije ter povečajo obnovo poškodovanega tkiva. Spremljevalci vnetja so bolečina, rdečina, toplota in oteklina, ki so odraz sprememb v lokalnih krvnih žilah. Pride namreč do povečanega in hitrejšega dotoka krvi, od tod toplota in rdečina. Zaradi določenih sprememb na površinah žil pride do povečanja koncentracije belih krvničk na vnetem mestu. Poveča se tudi propustnost samih žil, žilna tekočina se nabira v okoliškem tkivu, kar povzroči oteklino in bolečino. Vse omenjene spremembe sprožijo posebne snovi, vnetni mediatorji (prostaglandini, levkotrieni...), ki se začnejo sproščati, ko makrofag ali nevtrofilec prepozna patogeno bakterijo.

Druga zelo pomembna naloga makrofagov je, da plen, ki so ga pojedli, razsekajo na male koščke - peptide.

Makrofagi ter v manjši meri tudi nevtrofilci imajo na svoji površini receptorje, ki prepoznajo posebne kombinacije površinskih sladkorjev, beljakovin in maščob ter DNK vzorce, ki so značilni zgolj za bakterije. Med receptorji je vsaj devet različnih predstavnikov, vse kaže, da vsak izmed njih prepozna točno določen bakterijski vzorec.

Vendar pa so bakterije iznašle načine, kako prelisičiti nevtrofilce in makrofage. Mnoge se zamaskirajo z debelim zaščitnim slojem, kapsulo, ki je zgoraj omenjeni receptorji ne prepoznajo, spet druge so uspešno izmikajo uničujočemu delovanju kemičnega orožja.

Nevtrofilci in makrofagi so učinkoviti predvsem pri zamejevanju bakterijske okužbe.

Makrofagi so tiste celice, ki v ustrezno predelani obliki celicam pridobljene imunosti posredujejo informacijo o patogenu. Vendar makrofagi niso edine in tudi ne najboljše celice, ki opravljajo tako pomembno nalogo. Daleč bolj učinkovite so dendritične celice, ki s svojimi dolgimi izrastki - dendriti, lovijo bakterijske, virusne in tudi glivne vsiljivce. Tako kot makrofagi imajo receptorje, ki prepoznajo mikroorganizmom lastne vzorce. Ker spoznajo, s katero vrsto patogena imajo opravka, že deloma izberejo, kateri tip specialnih enot se bo kasneje rekrutiral. Tretji tip antigen predstavitevni celic (APC) so limfociti B. Limfociti B izdelujejo zelo izpopolnjeno orožje, imenovano protitelesa. Vsaka celica B ima, podobno kot celice T, na svoji površini receptor - na membrano vezano protitelo, specifično za točno določen antigen. Antigen (Ag) je vsaka snov, ki izzove imunski odziv. Številni Ag so beljakovine, ki jih normalno v telesu ni - deli mikroorganizmov, toksinov ali tkiv drugih oseb, ki se v telo vnesejo ob presaditvi organov.

Ob aktivaciji se mirujoče celice B spremenijo v plazmatke in začnejo izdelovat ogromno število protiteles, ki so popolnoma enaka tistemu, pritrjenemu na njihovi površini, le da se ta množica orožja sedaj sprošča v izvencelično tekočino. Naloga teh natančno vodenih izstrelkov je pobiti bakterije, ki prebivajo izven celic, ter ujeti znotrajcelične med selitvijo iz ene v drugo celico. Pogosto preprečijo vstop bakterijam v celice, saj blokirajo določene receptorje na njihovi površini. Z vezavo na bakterije jih naredijo bolj slastne za fagocite,

proces imenujemo opsonizacija, lahko pa aktivirajo že omenjeni komplement. Kakor prej celice T ubijalke potrebujejo tudi celice B za aktivacijo poleg antigena še pomoč celic T pomagalk bodisi preko direktne povezave med celicami ali pa v obliki citokinov.

Vse celice imunskega sistema se "rojevajo" iz skupnega prednika v kostnem mozgu. Nezreli limfociti T potujejo v timus, ki se nahaja v zgornjem delu prsnega koša. Zorenje ter uničenje oz. inaktivacija samoreaktivnih celic B potekajo v kostnem mozgu, celic T pa v timusu. Kostni mozeg in timus sta glavna organa v limfatičnem sistemu. Od tu potujejo limfociti s krvotokom v sekundarne limfatične organe - bezgavke, vranico, limfna tkiva ob sluznicah, kjer se, ko srečajo ustrezen antigen, tudi aktivirajo. Limfociti krožijo med krvjo in sekundarnimi limfatičnimi organi, vse dokler ne srečajo antigena.

Bakterije, virusi in ostali nezaželjeni gosti vstopajo v naše telo po zelo različnih poteh, vendar se antigeni in limfociti vedno srečajo šele v sekundarnih limfatičnih organih. V vranici se zbirajo Ag iz krvi, iz perifernih tkiv pa dendritične celice in makrofagi po limfi prinesejo Ag v bezgavke, Ag iz sluzničnih površin se zbirajo v bližnjih limfatičnih tkivih. Limfa predstavlja izvencelično tekočino, v kateri najdemo limfocite, beljakovine in maščobe, in se preko limfnih žil vrača v kri. Aktivirane celice T in B zapustijo sekundarne limfatične organe in se usmerijo na bojno polje - mesto infekcije, kjer se nadaljuje bitka med vojsko patogenov in armado imunskega sistema. [8]

Slika 4:naravna celica ubija virusno

d) MESTA PIERCINGA

UHO

Najpogostejša sta infekcija in gnojenje, lahko se pojavi tudi hepatitis in tetanus. Bolezni izzovejo bakterije, ki pridejo na mesto piercinga preko las in pritisk, kateremu so ušesa vzpostavljena med spanjem. Stranski učinki so glavobol, vneto grlo, diareja, bljuvanje in zmedenost. Po piercingu na ušesu je lahko težava celjenje, kajti oskrba s krvjo na tem predelu je slaba.

Slika 5: piercing v ušesu

OBRV

Bolečina, pritisk, rdečenje, odtekanje lic in obraza so posledica prebadanja na tem predelu. Za pozdravitev infekcije so potrebni antibiotiki in kirurška odstranitev okuženega tkiva.

NOS

Ker so v nosu prisotni stafilokoki organizmi je to mesto še posebej izpostavljeno okužbam. Obstaja tudi visoko tveganje pri prebadanju, ker tu poteka mnogo živcev.

JEZIK

Prebadanje jezika prinaša različna tveganja, kot je npr. zelo nevarna blokada pretoka zraka zaradi zabuhline in intenzivne krvavitve. Raziskave so pokazale možnost razvitja globokega jezičnega ognjoka in akutne nadehe. Pojavljajo se tudi značilni problemi z zobmi, kot so okruški, skrhanost kot tudi selektivna zobna abrazija.

Slika 6: vnetje na jeziku

BRADAVICE

Največja nevarnost je pri doječih materah, kjer se producira mleko. Takrat obstaja zelo velika možnost okužbe, ki je lahko nevarna tudi za otroka.

POPEK

40% od zapletov pri piercingu se jih pojavi na popku. Nevarnost je, da se okužba prenese na notranje organe. Celjenje na tem predelu traja približno devet mesecev.

GENITALIJE

Tu je čas celjenja najdalši. Vnetje lahko privede do sterilnosti. Piercing pri adolescentih lahko povzroči motnje v rasti. Nevarnost za okužbe se poveča pri spolnih odnosih, če mesto, kjer je uhan še ni v celoti zaceljeno. [5]

e) PSIHOLOŠKE IN SOCIOLOŠKE PRESPEKTIVE

Psihološke in patološke raziskave so pokazale, da sta tetoviranje in prebadanje telesa povezana z določenimi psihopatološkimi ali antisocialnim vedenjem. Oseba, ki se je kot mladostnik veliko posluževala prebadanja in tetoviranja, je kasneje v življenju kazala nagnjenja k tveganim odločitvam.

Telesne okraske lahko interpretiramo tudi kot vidne samopotrditvene znake pripadnosti neki socialni skupini, ki so podrejeni lepotnim standardom. Pri mladostnikih gre za izkazovanje osebnega stališča, biti drzen, biti moden. Najpogostejše ozadje pri tej starostni skupini je družbeni pritisk, ki ga vršijo njihovi vrstniki. Posameznik si želi biti sprejet, opažen.

V študiji, ki jo je izvedla klinika za spolno prenosljive bolezni, je bilo dokazano, da piercing ni povezan s socialno-ekonomskim statusom, metodami kontracepcije, več partnerstvom in genitalnimi infekcijami.

4.3 POSLIKAVA TELESA

a) ZGODOVINA

Poslikavo telesa so poznala že prastara ljudstva, kot so Maori, Aborigini, Egipčani, Indijanci... Takrat so si ljudje barvali telesa za različne obredne namene in z njimi izražali svoja čustva in občutke. Tako kot so si takrat bojevniki barvali obraz in telo z bojnimi barvami, si jo tudi danes vojaki, le da iz drugačnih razlogov. Zadnje čase pa ta tehnika postaja vedno bolj moderna v čisto umetniške namene in jo celo umeščamo kot samostojno zvrst umetnosti. Skozi tisočletja so se poslikave sicer spreminjale, izpopolnile in postale predvsem bolj abstraktne. Poznamo različne festivale, predstave, revije in razstave, ki so namenjene zgolj predstavitvi poslikanih modelov in širjenju novih tehnik. Vedno bolj popularna pa postaja tudi med mladimi, saj je zelo praktična-barve niso obstojne, kot so pri tetoviranju.

Slika 7: Aborigin

b) BOLEZNI

Zdravstveno poslikava telesa ni nevarna, obstaja pa tveganje na alergije, saj lahko barve vsebujejo alergene, ki povzročijo tipične reakcije kože.

Beseda alergija pomeni preobčutljivost. Je nenormalen odziv telesa na neko snov, ki je lahko hišni in cvetni prah, pšenična moka (celiakija), lateks, živalska dlaka... Posebna vrsta alergije je alergija na dotik, in sicer dermatitis in ekcem. Obe bolezni nastopita po dotiku z nekim povzročiteljem. Dermatitis pomeni vnetje kože (koža je pordela, otekla, srbeča, ...). Pojavi se akutno, je ostro omejen in se ne širi. Ekcem je podoben dermatitisu, vendar so kožni pojavi šibkeje izraženi, prevladujejo zatrdline in srbenje. Koža je videti groba in suha, srbenje je močno. Najpogostejši alergeni za dotik so: živila, zdravila, nikelj, kobalt, kromati, sestavine gumija, formalin, barvila, kozmetična sredstva, lokalna mazila (npr. za celulit, vene, revmo), antibiotiki, sulfinamidi in alkoholi.[6]

Kako nastane alergijska reakcija?

Ob prvem stiku z alergenom začne telo izdelovati posebne vrste beljakovin imenovane protitelesa. Tako postane oseba preobčutljiva na ta alergen. Ob ponovnem stiku se le-ta veže na protitelo in povzroči sproščanje posrednikov. Najpomembnejši je histamin, ki je tudi glavni povzročitelj znakov alergij. [7]

5. EKSPERIMENTALNI DEL

5.1 OPIS METOD DELA

Za pridobitev podatkov, ki sva jih pri raziskavi potrebovali, sva imeli dve možnosti, kako jih pridobiti:

- pregledovanje vodene dokumentacije glede števila pojavljenih bolezni na posameznem področju
- anketa

Ker sva ugotovili, da zdravstvo ne vodi dokumentacije, oz. statistike bolezni vezane na zgoraj omenjene posege v telo, nama je preostala le ena metoda-anketa.

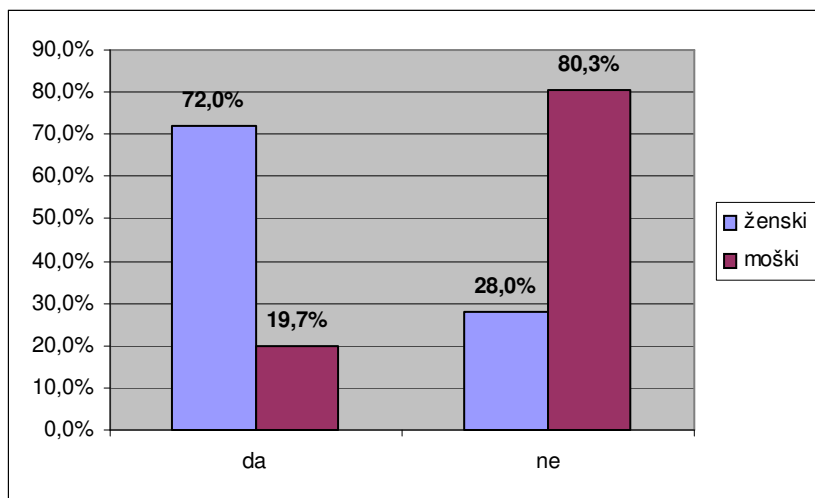
Anketirali sva dijake prvih in četrth letnikov Splošne in strokovne gimnazije Lava ter Elektro in kemijske šole, Šolskega centra Celje. Ker je bilo v raziskavo vključeno enako število letnikov tehniške šole in gimnazije, je število oseb moškega spola prevladovalo.

Poleg ankete smo opravile tudi intervju z gospo Ksenijo Goste, dr. med., šolsko specialistko. Pojasnila nama je vzroke bolezni in postopke zdravljenja morebitnih težav. Poleg tega nama je priskrbela tudi gradivo glede piercinga, kjer so natančneje opisane težave, ki se lahko pojavijo pri prebadanju kože na različnih predelih.

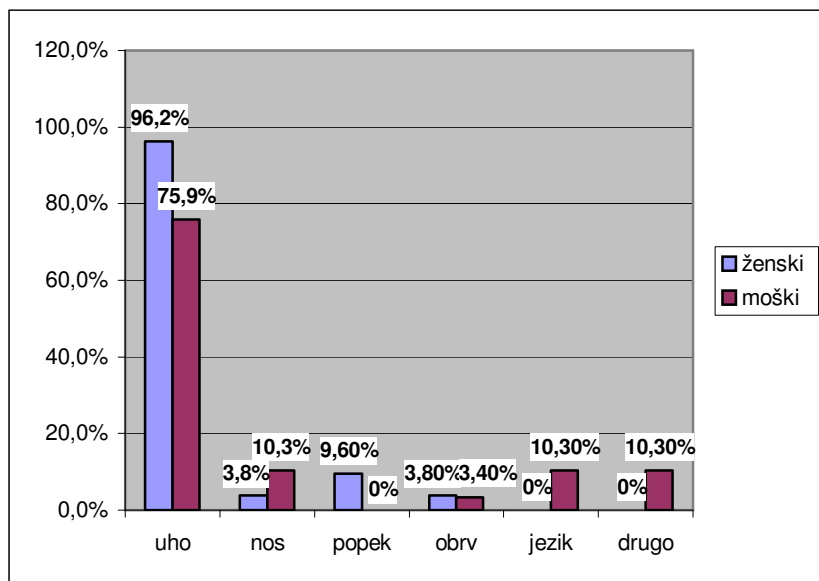
5.2 ANALIZA ANKETE

V anketo sva zajeli 219 dijakov Splošne in strokovne gimnazije Lava ter Elektro in kemijske šole Šolskega centra Celje. Od tega je bilo 72 anketiranih ženskega in 147 moškega spola.

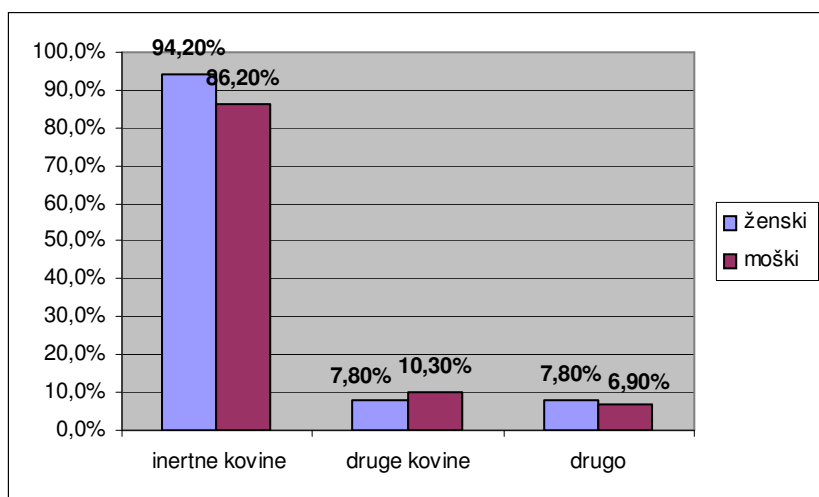
Graf 1: Ali imaš/si imel/a piercing?

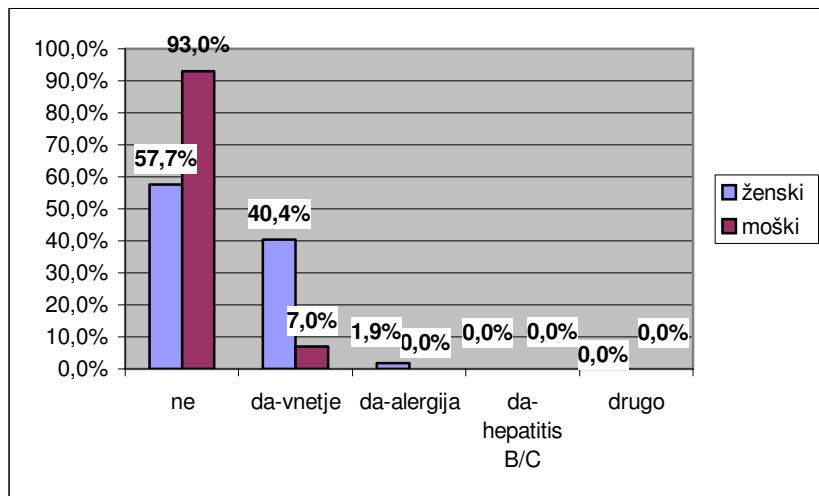
Od 219 dijakov ima/je imelo piercing 19,7% fantov in 72% deklet. Iz tega sledi, da se dekleta pogosteje odločajo za piercing.

Graf 2: Kje ga imaš / si imel/a?

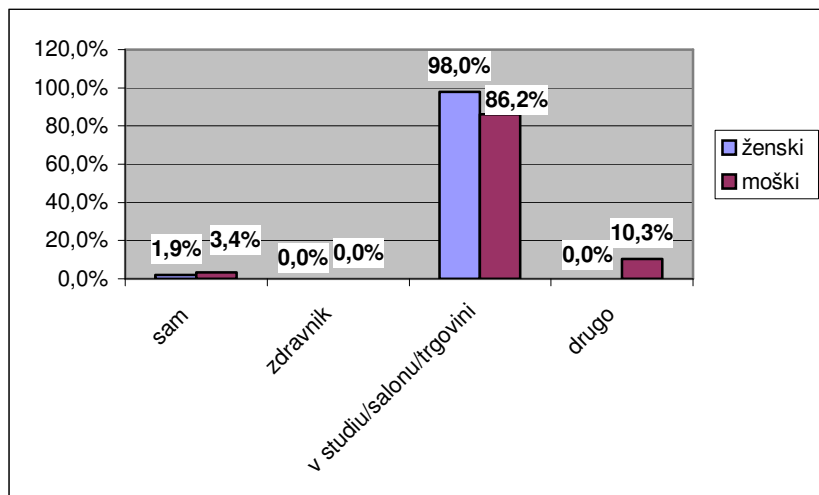
Najpogostejše mesto piercinga pri fantih in dekletih je uho, pri dekletih je na drugem mestu popek, pri fantih pa nos in jezik.

Graf 3: Iz kakšnega materiala imaš / si imel/a piercing?

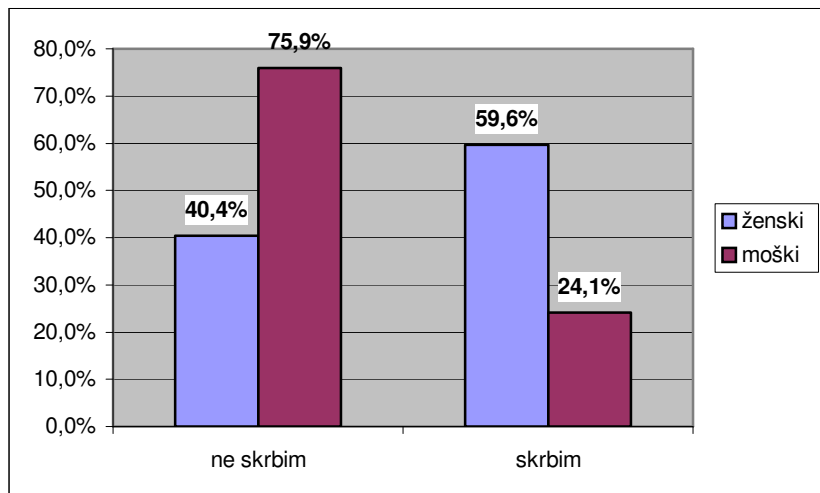
Večina se jih odloča za piercing iz inertnih kovin (zlato, srebro, platina). Raziskava ni pokazala večjih razlik med fanti in dekleti.

Graf 4: Ali si imel/a kdaj kakšne zdravstvene probleme?

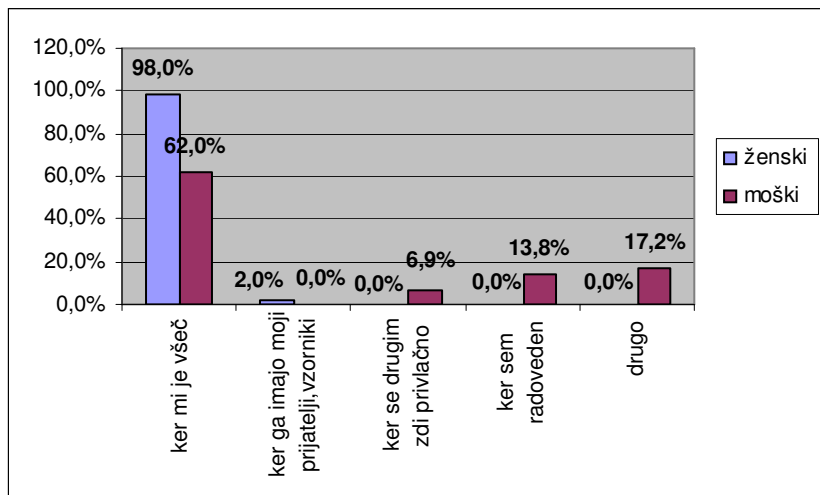
Najpogostejši zdravstveni problem predstavlja vnetje, saj se je pojavil kar pri 40,4% deklet.

Graf 5: Kdo ti je piercing naredil?

Piercing je večini anketirancev ustavil zaposleni v salonu, trgovini oz. studiu. 5,3% pa si je piercing ustavilo sami.

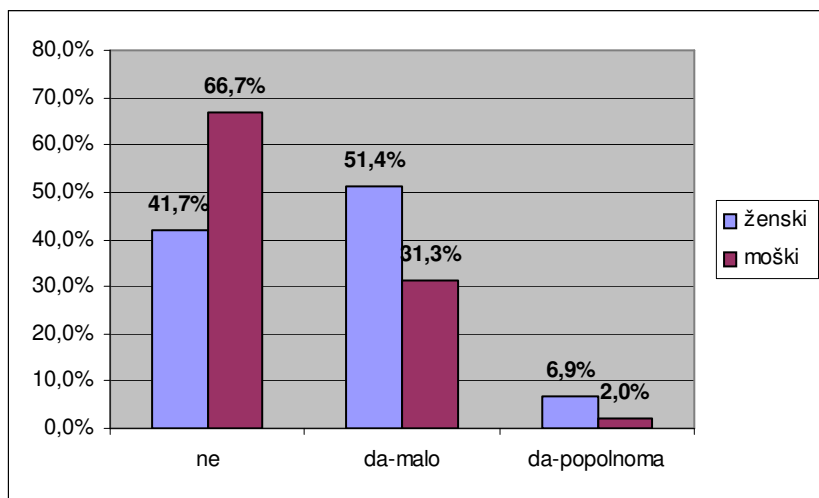
Graf 6: Kako skrbiš za nego piercinga in predela telesa kjer ga imaš?

Dekleta bolj skrbijo za nego predela, kjer imajo piercing, kot fantje, torej bi se pri njih morale bolezni in okužbe redkeje pojavljati.

Graf 7: Zakaj si se odločil/a za piercing?

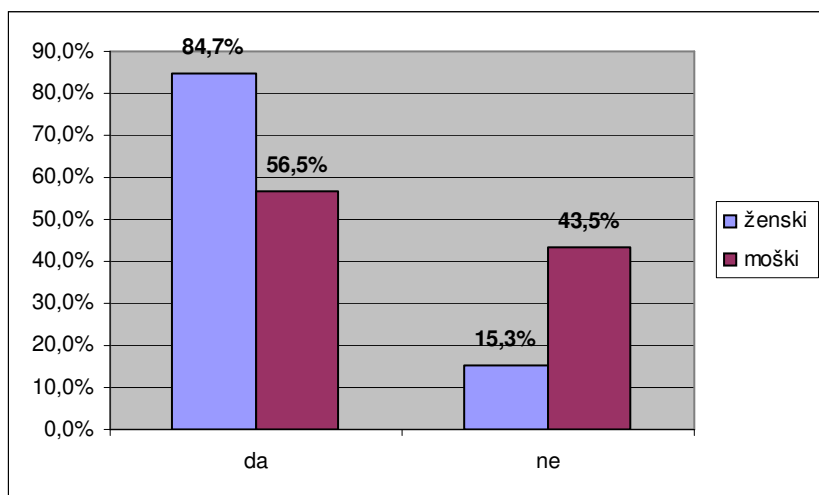
Večina deklet se odloči za piercing, ker jim je všeč, med tem ko se 13,8% fantov zanj odloči iz radovednosti.

Graf 8: Ali si seznanjen/a s tveganji in boleznimi, ki se lahko pojavijo kot posledica piercinga?

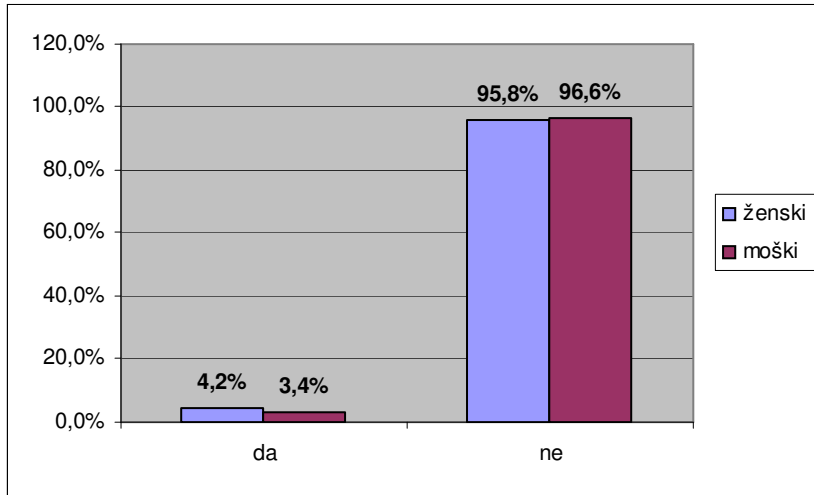

66,7% anketirancev in 41,7% anketirank ne ve ničesar o tveganjih in boleznih, ki se pojavijo kot posledica piercinga. Iz tega sklepamo, da je seznanjenost javnosti relativno slaba.

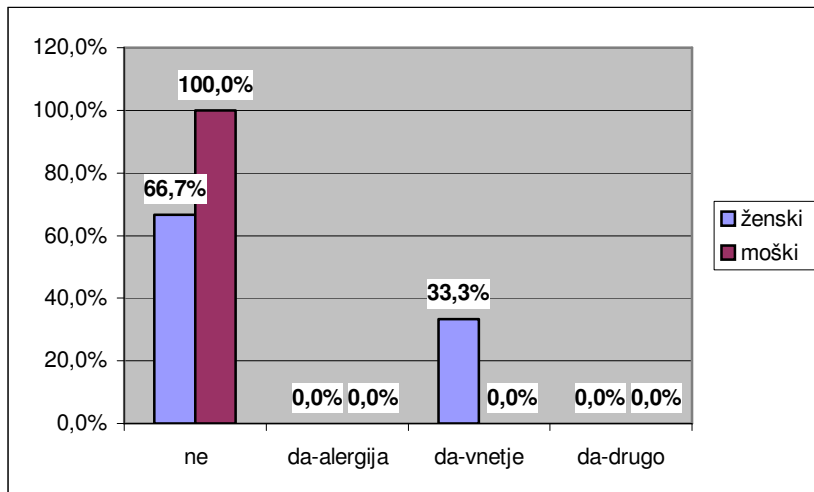
Graf 9: Se ti zdi piercing privlačen?

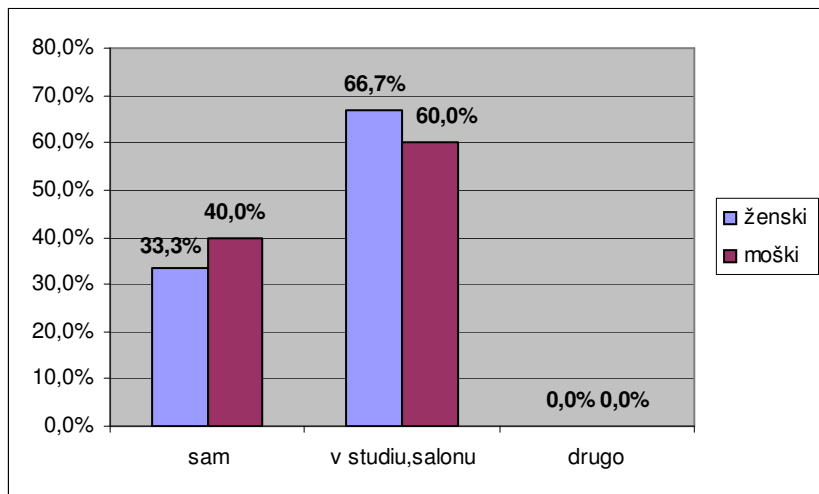
Piercing se dekletom zdi privlačnejši kot fantom (84,7%). Sklepamo, da se iz tega razloga dekleta pogosteje odločajo zanj in da zunanji videz odigrava pomembnejšo vlogo kot skrb za zdravje.

Graf 10: Ali si tetoviran/a?

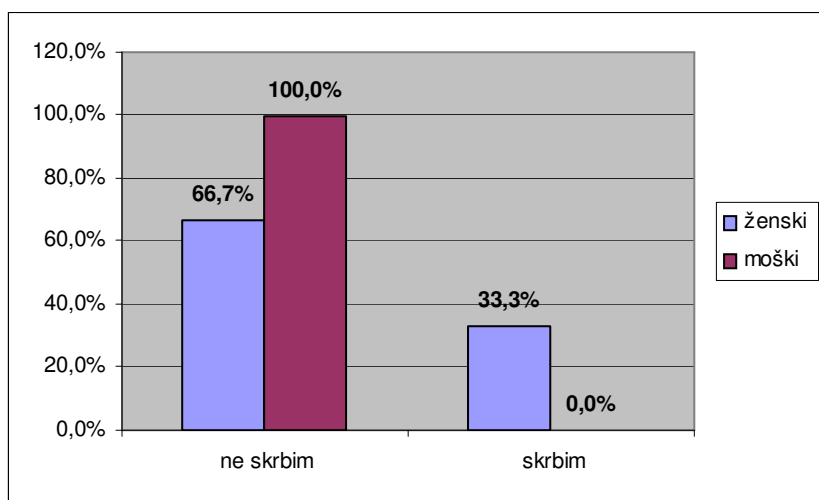
Tetoviranje je manj razširjeno kot piercing, saj je tetoviranih le 8 od 219 anketirancev.

Graf 11: Ali si imel/a kakšne zdravstvene probleme zaradi tetovaže?

Pri fantih ni bilo nobenih zapletov, pri dekletih pa se je v 33,3% pojavilo vnetje, torej so dekleta bolj občutljiva in izpostavljena boleznim in okužbam.

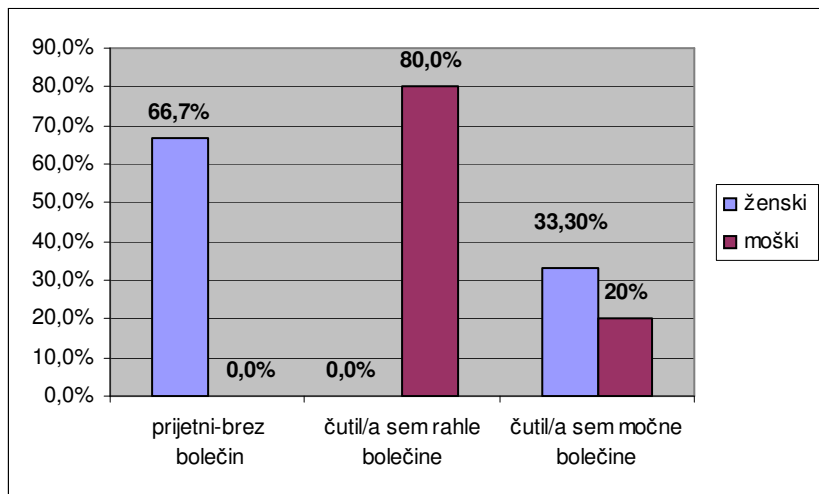
Graf 12: Kdo ti je tetovažo naredil?

40% fantov in 33,3% deklet si je tetovažo naredila sama, ostali so to prepustili zaposlenim v studiu oz. salonu. Ker se relativno visok odstotek anketirancev tetovira samih, sledi, da je možnost okužb in bolezni povečana.

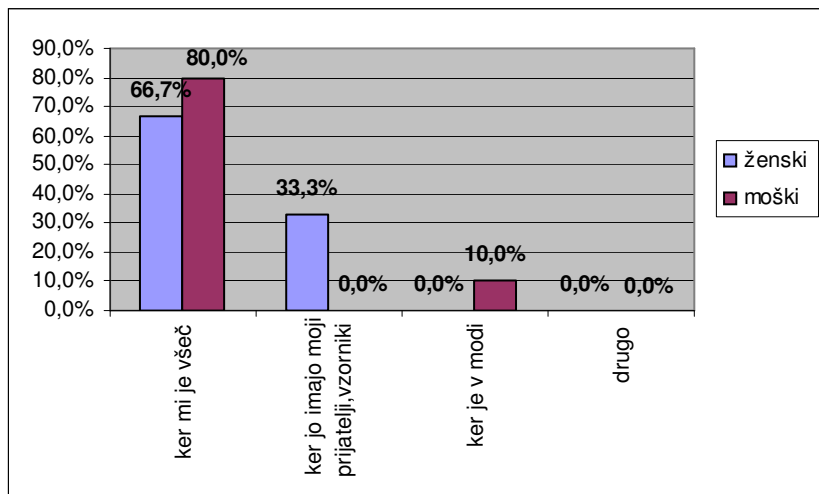
Graf 13: Kako skrbiš (oz. neguješ) /si skrbel/a za predel kože, kjer imaš tetovažo po tetoviranju?

Nihče od fantov za predel kože, kjer je tetoviran ne skrbi, medtem ko 66,7% deklet skrbi. Logično bi bilo, da je možnost zdravstvenih zapletov pri dekletih manjša.

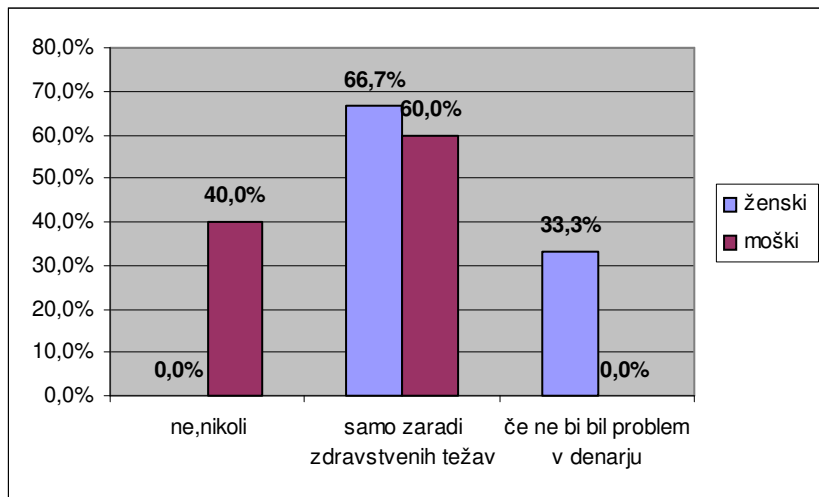
Graf 14: Kakšni so bili občutki ob tetoviranju?

Vsi anketiranci so odgovorili, da so ob tetoviranju čutili bolečine z razliko od anketirank, kjer je jih 66,7% odgovorilo, da niso čutile ničesar in da je bilo prijetno. Sklepamo, da je prag bolečine tovrstne dejavnosti pri dekletih višji.

Graf 15: Zakaj si se odločil/a za tetovažo?

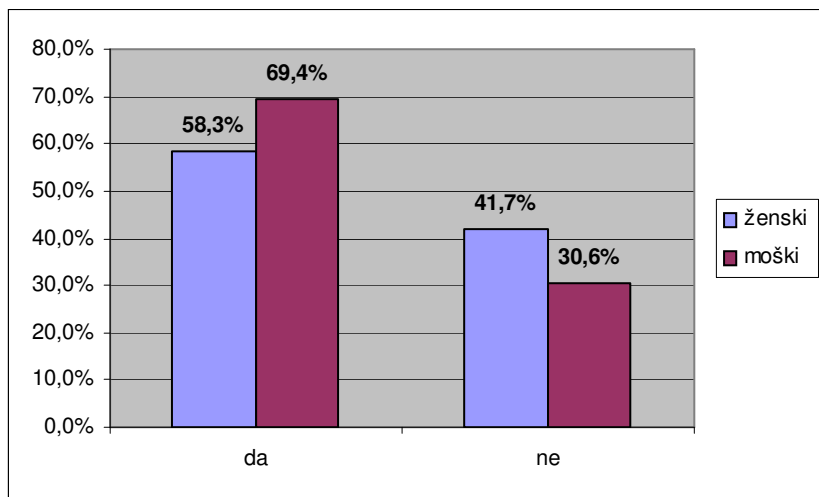
Fantje se večinoma za tetovažo odločajo, ker jim je všeč, le 10% zato, ker je v modi. Dekleta pa se v 33,3% primerih zanjo odločijo zaradi prijateljev oz. vzornikov. Iz tega lahko sklepamo, da so dekleta bolj podvržena pritiskom vrstnikov in da je zanje zunanji videz pomembnejši kot za fante.

Graf 16: Bi se kdaj odločil za odstranitev tetovaže z laserjem, če ti kasneje ne bi ustrezala več?

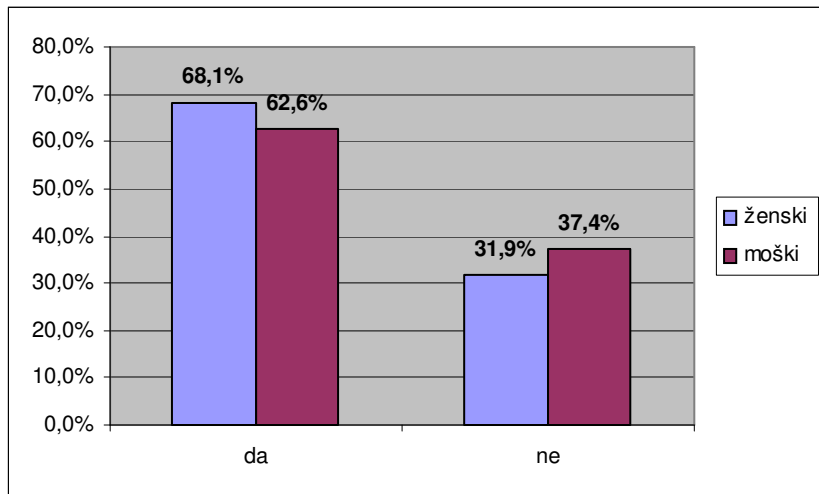

62,5% oseb, ki imajo tetovažo, si je ne bi odstranile, razen v primeru, da bi se pojavili resni zdravstveni zapleti. 12% pa bi si jo odstranilo, če ne bi bilo predrago.

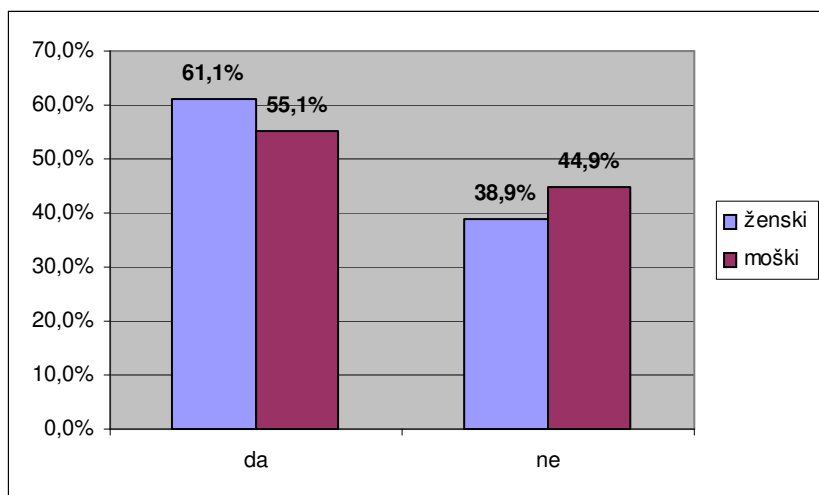
Graf 17: Ali meniš, da je lahko tetoviranje škodljivo?

60% anketirancev meni, da tetoviranje ni zdravju škodljivo in ni seznanjenih z nezaželenimi posledicami. Javnost je torej slabo osveščena.

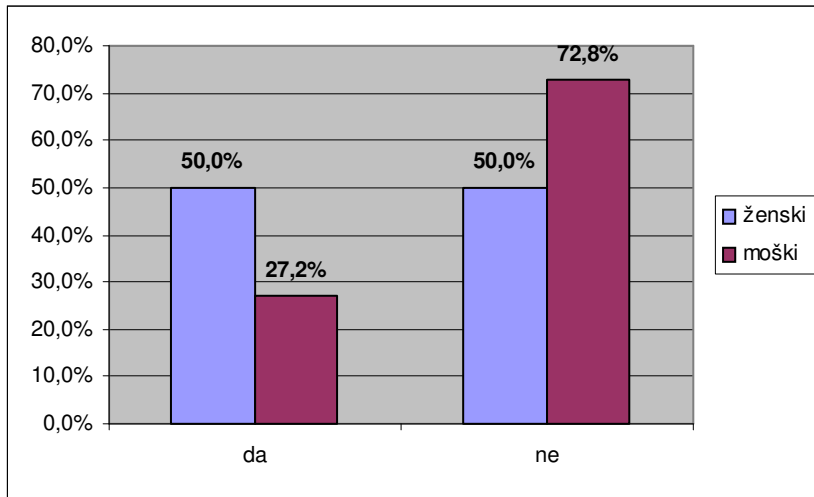
Graf 18: Se ti zdi tetoviranje privlačno?

Več kot polovici fantov in deklet se zdi tetovaža privlačna, zaradi česar se zanjo tudi odločajo.

Graf 19: Se ti zdi poslikava telesa privlačna?

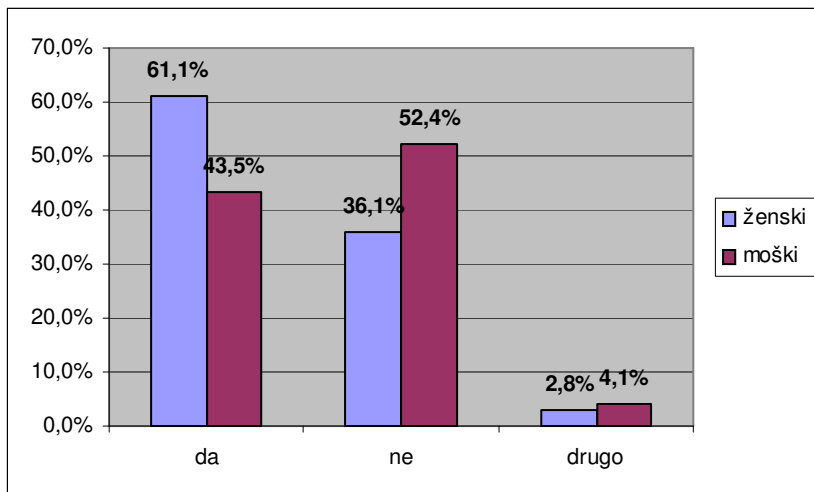
Poslikava telesa je manj razširjena kot tetoviranje in piercing, to pa zato, ker se ne zdi tako privlačna.

Graf 20: Bi se zanj odločil/a ob kakšni posebni priložnosti (npr. maturantski ples, izlet...)?

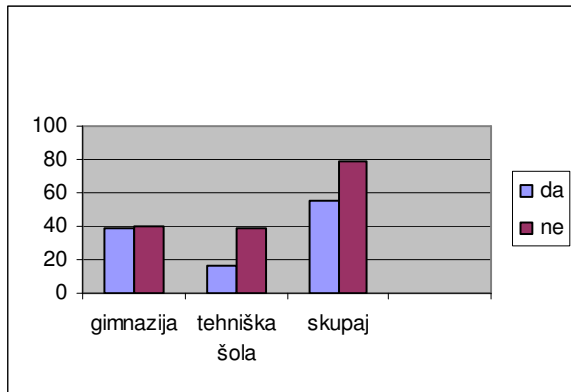
Večina fantov se za poslikavo telesa ob posebnih priložnostih ne bi odločila, polovica deklet pa bi se. Dekleta se torej prej in pogosteje odločajo za poslikavo telesa.

Graf 21: Ali bi se pred posegom pozanimal/a o tem kakšne barve uporabljajo za poslikavo ter jih pred nanosom testiral/a?

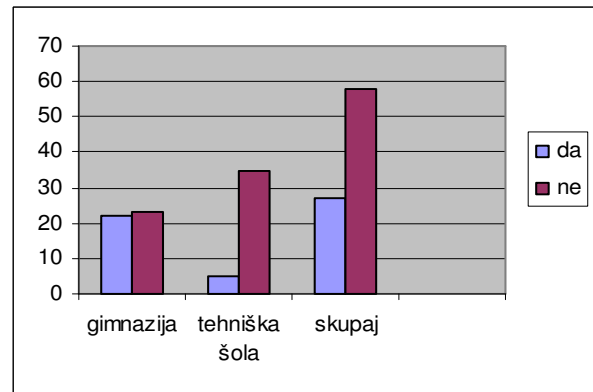

49% anketirancev se bi pred poslikavo pozanimala o barvah in jih testirala, 50% pa tega ne bi storilo. V javnosti ni prisotne skrbi glede alergij, povezanih s poslikavo telesa.

Graf 22: Dijaki prvih letnikov, ki imajo oz. nimajo piercinga

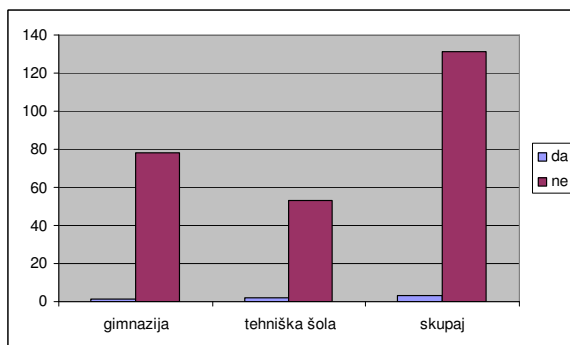

Graf 23: Dijaki četrtnih letnikov, ki imajo oz. nimajo piercinga

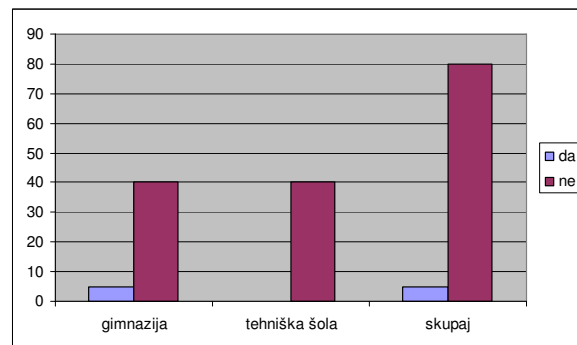

Primerjava zgornjih dveh grafov nam pokaže, da ni večjih razlik med dijaki prvih in četrtnih letnikov niti med dijaki različnih šol.

Graf 24: Dijaki prvih letnikov, ki imajo tetovažo

Graf 25: Dijaki četrtnih letnikov, ki imajo tetovažo

Primerjava zgornjih dveh grafov nam pokaže, da ni večjih razlik med dijaki prvih in četrtnih letnikov niti med dijaki različnih šol.

5.3 PRIMERJAVA NAŠIH REZULTATOV Z REZULTATI DRUGIH RAZISKOVALCEV

Ker na področju zdravstvenih posledic tetoviranja, prebadanja in poslikave telesa ni bilo narejenih nobenih raziskav in referenc, rezultatov ne moremo primerjati z rezultati drugih raziskovalcev.

5.4 INTERVJU Z ZDRAVNICO

Zaradi pomanjkanja ustreznih dokumentacij in podatkov smo se poleg ankete za raziskovalno metodo odločile še za intervju. Intervju smo opravile z gospo Ksenijo Goste, dr. med., ki dela v Zdravstvenem domu Celje na oddelku za šolske otroke in mladino, kar se nam je zdelo ustrezno zaradi tega, ker naša raziskovalna naloga vključuje srednješolce.

1. Kakšne so lahko posledice prebadanja, tetoviranja in poslikave telesa?

Lahko so takojšne ali pozne poškodbe. Takojšne so poškodbe samega tkiva, krvavitve. Pozne pa so okužbe, okužbe s prenosljivimi virusi in tudi brazgotine.

2. Kdaj se pojavijo prve težave in kako se ozdravijo?

Odvisno od okužbe same in od odpornosti človeka. Ene se pojavijo hitreje, druge kasneje. Prvi znaki infekcije pripeljejo do zdravnika. Prve težave se pojavijo za vsako področje posebej. Odvisno koliko časa se celi in kako se čisti predel kože.

3. Kateri materiali so lahko problematični pri prebadanju kože?

Problem je nikelj in razne mešane kovine, ki dražijo kožo.

4. Kateri deli telesa so najbolj občutljivi in jih ne bi smeli prebadati ter zakaj?

Usta (jezik), spolovila, bradavice in ušesne mečice. Med najbolj problematične predele spada jezik, ker je v ustih veliko bakterij, zelo krvavi, kar hitreje privede do okužb.

5. Kaj pa prebadanje in rak? Je o tem že kaj znanega?

Meni ni znano.

6. Ali ste že imeli kakšen zelo hud primer okužbe ali kakšne težje komplikacije?

Pri piercingu vnetja, alergije, ko se je prizadeto mesto vnelo, krvavelo, pri tetoviranju še ni bilo posebnih infekcij. Ko dobimo takšen primer jih napotimo k ustrezno kvalificiranemu zdravniku. V predelu popka so izpuščaji, alergije, v ustih vnetje bezgavk in otekline jezika.

7. Ali se pogostost obolelih stopnjuje glede na čas, v katerem živimo?

Dandanes je več piercinga vsepovsod po telesu, včasih je bilo samo prebadanje ušesnih mečic. Odvisno od tega, da je več okužb je tudi to, da se danes več uporablja, torej je sorazmerno. Danes so ljudje, ki to delajo seznanjeni z reakcijami.

8. Ali lahko ljudje, ki so tetovirani, imajo piercing ali poslikano telo, darujejo kri? Zakaj ne, če ne in koliko časa ne?

Vsaj tri tedne naj ne bi. Lahko pride do virusa HIV, tuberkuloze.

9. Ali se v Sloveniji vodi statistika na tem področju?

Ne. Vsaj meni ni znano, čeprav imam veliko opravka z mladostniki.

10. Kako se zdravstvo zavzema za osveščenost ljudi glede nevarnosti?

Neposredno se ne. Predvidevamo, da se vsak posameznik, ko se odloči za to.

6. RAZPRAVA IN ZAKLJUČEK

Po preučitvi rezultatov, pridobljenih z anketo in intervjujem ter s pomočjo literature sva ugotovili, da je krašenje telesa s tetoviranjem, prebadanjem in poslikavo telesa, v današnjem času zelo razširjeno. Vzrok tega je pritisk, ki ga modni svet, vrstniki in mediji izvajajo nad mladimi. V preteklosti so bile tovrstne dejavnosti razširjene v prastarih kulturah in nekaterih primarnih subkulturah. Ljudje so jih povezovali z verskimi obredi kot nekakšen most med stvarnim in božanskim.

Z anketo sva ugotovili, da se dekleta pogosteje odločajo za piercing, tetoviranje in poslikavo telesa (graf 1, 10, 20). S tem sva potrdili hipotezo št.2. Najpogostejše mesto piercinga je uho, ker ima tudi najdaljšo zgodovino, ostala mesta pa so se začela množično razširjati v zadnjem desetletju. Kljub temu, da dekleta bolj skrbijo za nego prebodenega ali tetoviranega predela telesa, se vnetja pri njih pojavljajo pogosteje, kot pri fantih (graf 4 in 6, graf 11 in 13). Torej lahko ovržemo hipotezo št.3. Hipotezo št.1 pa lahko potrdimo, saj graf 8 jasno pokaže, da je seznanjenost mladih relativno slaba. Pri raziskovanju sva ugotovili, da si je kar nekaj anketirancev samih naredilo tetovažo ali prebodlo kožo. Posledica tega pa je povečana možnost za okužbe in bolezni. Poklicna usmeritev in starost sta dejavnika, ki ne vplivata na odločitev za tetovirane, prebadanje in poslikavo telesa (graf 22, 23, 24 in 25).

Tako lahko potrdiva hipotezo št.5.

Ob koncu sva prišli do zaključka, da bi bilo potrebno javnost bolj osvestiti glede zdravstvenih posledic, ki jih lahko povzročajo prebadanje, tetoviranje in poslikava telesa. Predlagava, da bi Ministrstvo za zdravstvo ter Ministrstvo za šolstvo in šport namenilo nekaj sredstev za organiziranje projektov, predavanj, brošur, plakatov... S tem bi zmanjšali število neželenih posledic, predvsem lokalnih infekcij in okužb, ki se pojavijo in prenašajo zaradi nevednosti in malomarnosti in zahtevajo v prvi vrsti zdravstveno oskrbo, porabo antibiotikov in kar je najhujše, velikokrat resno ogrozijo zdravje, v nekaj primerih so povzročile celo smrt.

7. SEZNAM UPORABLJENE LITERATURE

1. Slovenski tatoo. (online). Dostopno na naslovu <http://users.volja.net/slo-tattoo> / (citirano 20.3.2005)
2. Tomica Šuljić (online) Dostopno na naslovu <http://www.mladina.si/medn/2000/clanek/tetoviranje/> (citirano 20.3.2005)
3. Forum (online). Dostopno na naslovu <http://www.slodiver.net/medicina/koza.asp> (citirano 20.3.2005) (citirano 22.3.2005)
4. Nega (online) Dostopno na naslovu <http://www.lucky-art.com/nega.html> (citirano 22.3.2005)
5. The Lancet- Vol361-April 5, 2003 Dostopno na naslovu www.thelancet.com (citirano 22.3.2005)
6. Karmen Mlinar; O boleznih-alergije. Dostopno na naslovu <http://med.over.net/> (citirano 20.3.2005)
7. Nina Pisk; Alergije. Dostopno na naslovu <http://www.gorenjske-mekarne.si/Html/nasveti/samozdravljenje/alergija.htm> (citirano 22.3.2005)
8. Petra Malovrh, kvarkadabra.net - številka 14 (april 2002). Dostopno na naslovu <http://www.kvarkadabra.net/article.php/imunski-sistem> (citirano 20.3.2005)
9. STUŠEK, Peter. Biologija človeka: Ljubljana, DZS.2001
10. WOJCIK, Daniel. Punk and neo-tribal body art : Folk art and artists series .1995
11. HAYES, Sophie Poslikava telesa : [vse, kar potrebujete za čudovito dekoracijo telesa] Ljubljana : Tehniška založba Slovenije, 2004
12. ZUPANČIČ, Tadej. Na kožo, skozi kožo, pod kožo: modifikacije telesa Razgledi.1318-0401.Leto #4, št.15 (1046) (2. avg. 1995), str. 20-21.

8. PRILOGE

ANKETA

Anketni vprašalnik

Smo dijakinje Gimnazije Lava in delamo raziskovalno nalogo z naslovom Zdravstvene posledice tetoviranja, prebadanja in poslikave telesa. V raziskavo smo vključile tudi anketo, zato vas prosimo za sodelovanje. V upanju, da boste na spodaj zastavljena vprašanja odgovarjali iskreno, se vam že vnaprej zahvaljujemo. Anketa je anonimna.

Starost: _____ Spol: Ž M Šola: _____
Letnik: _____

PREBADANJE TELESA (prediranje nakita skozi odprtine, narejene na telesu)

1. Ali imaš /si kdaj imel/a piercing?

- a) **DA**
- b) **NE**

Če si odgovoril/a z DA nadaljaj z 2. vprašanjem, če z NE, nadaljaj z 8. vprašanjem.

2. Kje ga imaš / si imel/a?

- a) **uho**
- b) **nos**
- c) **popok**
- d) **obrvi**
- e) **jezik**
- f) **drugo:** _____

3. Iz kakšnega materiala imaš / si imel/a piercing?

- a) **inertne kovine (zlato, srebro, platina)**
- b) **druge kovine**
- c) **drugo:** _____

4. Ali si imel/a kdaj kakšne zdravstvene probleme?

- a) **NE**
- b) **DA-vnetje (gnojenje, pordela koža, srbenje)**
- c) **DA- alergija**
- d) **DA- hepatitis B ali C**
- e) **DA- drugo:** _____

5. Kdo ti je piercing naredil?

- a) **sam**
- b) **zdravnik**
- c) **zaposleni v salonu, trgovini, studiu**
- d) **drugo:** _____

6. Kako skrbiš za nego piercinga in predela telesa kjer ga imaš?

_____

_____

7. Zakaj si se odločil/a za piercing?

- a) ker mi je všeč
- b) ker ga imajo moji prijatelji, vzorniki
- c) ker se drugim zdi privlačno
- d) ker sem radoveden
- e) drugo: _____

8. Ali si seznanjen/a s tveganji in boleznimi, ki se lahko pojavijo kot posledica piercinga?

- a) NE
- b) DA- malo (napiši kaj): _____
- c) DA- popolnoma (napiši kaj): _____

9. Se ti zdi piercing privlačen?

- a) DA
- b) NE

Če **DA**, **napiši** **na** **katerem** mestu: _____

TETOVIRANJE TELESA (vnašanje črnila pod kožo)

10. Ali si tetoviran/a?

- a) **DA**
- b) **NE**

Če si odgovoril/a z DA nadaljaj z 11. vprašanjem, če z NE, nadaljaj s 17. vprašanjem.

11. Ali si imel/a kakšne zdravstvene probleme zaradi tetovaže?

- a) NE
- b) DA-alergija
- c) DA-vnetje (pordela koža, pekoča bolečina, srbenje)
- d) DA-drugo: _____

12. Kdo ti je tetovažo naredil?

- a) sam
- b) zaposleni v studiu, salonu
- c) drugo: _____

13. Kako skrbiš (oz. neguješ) /si skrbel/a za predel kože, kjer imaš tetovažo po tetoviranju?

- a) ne skrbim posebej
- b) posebej ga negujem: _____

14. Kakšni so bili občutki ob tetoviranju?

- a) prijetni-brez bolečin
- b) čutil/a sem rahle bolečine
- c) čutil/a sem močne bolečine

15. Zakaj si se odločil/a za tetovažo?

- a) ker mi je všeč in se mi zdi privlačno

- b) ker jo imajo moji prijatelji, vzorniki
- c) ker je tetoviranje sedaj v modi
- d) drugo_____

16. Bi se kdaj odločil za odstranitev tetovaže z laserjem, če ti kasneje ne bi ustrezala več?

- a) NE, nikoli
- b) DA, vendar samo zaradi zdravstvenih težav
- c) DA, če ne bi bil problem v denarju (lasersko odstranjevanje tetovaže je precej drago)

17. Ali meniš, da je lahko tetoviranje škodljivo? Če je odgovor DA, ga utemelji.

- a) DA, zaradi_____
- b) NE

18. Se ti zdi tetoviranje privlačno?

- a) DA
- b) NE

POSLIKAVA TELESA (barvne sledi čopiča in prstov z različnimi tehnikami, pripomočki in dodatki)

19. Se ti zdi poslikava telesa privlačna?

- c) DA
- d) NE

20. Bi se zanjo odločil/a ob kakšni posebni priložnosti (npr. maturantski ples, izlet...)?

- a) DA (napiši kateri):_____
- b) NE

21. Ali bi se pred posegom pozanimal/a o tem kakšne barve uporabljajo za poslikavo ter jih pred nanosom testiral/a?

- a) DA-ker se bojim škodljivih učinkov na kožo
- b) NE-ker menim, da so te barve že preizkušene in neškodljive
- c) Drugo:_____

Zahvaljujemo se vam za sodelovanje!